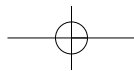

MANSARDS

Projektu atbalsta
Valsts kultūrkapitāla fonds un Latgales Kultūras programma

Izlasi sakārtojusi Anna Rancāne
Literārā redaktore Anna Rancāne
Valodas redaktore Veronika Ruža

“Austrumlatvijas literārās akadēmijas”
projekta vadītāja un kuratore Maija Burima

© Dagnija Bramane, Pēteris Folkmanis, Meldra Gailāne, Zaiga Lāce,
Linda Mozumača, Ligija Purinaša, Evita Seņkāne, Karīna Setinsone,
Jana Skrivļa-Čevere, 2013
© Anna Rancāne, sakārtojums, priekšvārds, 2013
© Maija Burima, priekšvārds, 2013
© “Mansards”, 2013

ISBN 978-9984-812...
ISBN 978-9984-812... (e-grāmata)

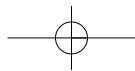
SARUNAS. ALĀ UN AP TO

Nez kāpēc man šo nelielo dzejoļu grāmatu, neatkarīgi no tās virsraksta, gribējās dēvēt par Sarunām. Acimredzot tādēļ, ka blakus lappusēs esošie autoru dzejoļi savā starpā veido savdabīgu dialogu — cits citu papildinot, apstrīdot, noliedzot un iemīlot. Lai nu kā — tās ir domubiedru sarunas Alā — noslēpumainā, mistiskā vietā, gluži kā gaisa kūniņā (Haruki Murakami), kurā slēpjas tas baismīgais un skaistais, par ko mēs sapņojam.

Ne jau galvenais ir dzejoļu literārās, gramatiskās, stilistiskās kvalitātes, bet gan tas īpašais spriegums un ekspresivitāte, bez kurām nav iedomājama pilnvērtīga saruna. Dažāds ir šo autoru dzejas stāžs, dažāds būs ceļš literatūrā (varbūt tas aizvedīs uz kādu citu mākslas jomu), bet viņi būs iemācījušies sarunāties caur tēlu, metaforu, salīdzinājumu un saprast to, cik liels svars un nozīme ir Vārdam.

Austrumlatvijas literārā akadēmija ir attaisnojusi gan savu nosaukumu, gan sūtību — veidot autorus, kuri, citējot turku dzejnieku Fāzilu Hisni Dāglardžu, paspēs atskriet mirklī, kad lielais A kļūst par Himalajiem — paspēs ieraudzīt brīdi, kad doma pārvēršas tēlā un vārdā. Tieši šajā prasmē arī slēpjas dzejas noslēpums un būtība.

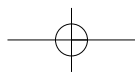
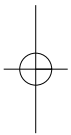
Anna RANCĀNE

Austrumlatvijas literārā akadēmija (Ala) ir radoši izglītojošs instruments rakstniecības iemaņu popularizēšanai Daugavpilī un Austrumlatvijā. Ala — vide radošā gara iedrošināšanai un spicēšanai. Tās izveide iecerēta, lai iepazīstinātu Latvijas kultūrtelpu ar talantīgiem Austrumlatvijas topošajiem literātiem, radošā un izzinošā gaisotnē sniedzot viņiem Latvijā un Latgalē populāru rakstnieku un atpazīstamu literatūrzinātnieku meistarklases, rosinot diskusijas, piedāvājot lekcijas un seminārus. Nodarbību laikā rakstnieki stāsta topošajiem autoriem par tekstrades principiem un savu pieredzi jaunu izteiksmes līdzekļu meklējumos, atdzejošanas specifiku un nozīmi literāta radošajā darbībā, literatūras teorijas jautājumiem, mūsdienu literārā procesa savdabību un lasītāju gaumi. Jaunajiem literātiem tiek sniegti ieteikumi teksta formas un satura harmonizēšanai, atsevišķu māksliniecisko izteiksmes līdzekļu izmantojumam. Profesionāli literāti un publicisti analizē jauno autoru iesniegtos darbus, izsaka labvēlīgu kritiku un ieteikumus.

Ala izveidota uz DU Humanitārās fakultātes bāzes 2012. gadā. Alas nodarbības apmeklē dažādu vecumu topošie rakstnieki no Daugavpils, Rēzeknes, Preiļiem, Bērzgales, Maļinovas, kuri jau iepriekš izpauduši savu radošo potenciālu. Viņu teksti top latviešu, latgaliešu, poļu, krievu valodā. Alas autoru dzejas kopa “Sarunas” ir aicinājums lasītājiem uz neklātienes dialogu par tēmām, kas virmo topošu literātu prātos, liecinot par mūsdienu vidi, lietām, cilvēkiem un valodu.

Alas kuratore Maija BURIMA

PĒTERIS FOLKMANIS

santa klauss klosterī ālējas
kāpēc tev jāzog no manis tu muļķi

indulgenču kiosks šomēnes slēgts
Jēkabs kāpnes aizdeva kaimiņam
sauli kāpināt

septiņos dārzos
Džordano Bruno ar utnālp utreboR*
tērgā tikai zīmju valodā

* Roberts Plānts — grupas *Led Zeppelin* vokālists un dziesmu autors.

KARĪNA SETINSONE

Āzim uz ragiem spītība tup.
Ragi kuplojas žagaru ērkulī.
Katram savs Pinokio deguns.

Āzis badās ar spītību.
Neāzējies.
Ietiepība nav kauns.

MELDRA GAILĀNE

viņa staigāja pa naža asmeni
nospriegotie pavedieni
strinkšķēdami trūka
viņas aiziešanu pavadīja
klusā melodija
viņa pamodās jaunā pasaulē
kur visām lellēm bija nenogriezti mati
un tās smaidīja tik rāmi
nenotraipītās kleitās sēžot
uz viņas gultas malas

PĒTERIS FOLKMANIS

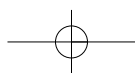
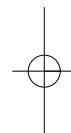
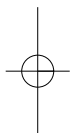
maza sieviete arhivē
ziedus kukaiņus
un
žurnālus cilvēciskumu
neparedzamai nākotnes ciltij

retas kā zālē
ieaugušas
automašīnas logā
mušas
sestdienas kā iestrēgušas
rūpnīcas lentas
un skaidrā

esencē peld
esība burkā
balonam
monētas aplīp
cik ir
cik maksā cik esmu
grab virs acīm
izkaltušas ciešanas
svētumi
baudas un nemaņa

zieda brīvdiena
man lūdzi vienu
es lūdzi viena

es esmu tikai starp vākiem

JANA SKRIVĻA-ČEVERE

Augusta kreitūšuos zvaigznis
Sašveikoj dabasu byudus.
Laimeigam cylvākam navajag
Mozūs Vysuma klaidu.

Laimeigim cylvākim navajag
Meklēt storp sirdim tyltu —
Tev munā tyvumā labi,
Maņ tovā ozutē sylvtai.

EVITA SEŅKĀNE

Es gribu būt lelle

Es gribu būt lelle:
Tai plastmasas sirds,
Tā nejūt ne sāpes,
Tā nejūt ne skumjas.

Tai vienalga, ko
Domā par viņu citi.

Šī lelle ir laimīga
Viņu mīl Dievs un pasaule, un cilvēki,
Varbūt ne katrs, bet tomēr...Mīl.
Šī lelle būs dāvana kādam no tiem.
Tā meklē saimnieku, un
Saimnieks — savu lelli...
Šī lelle neļauj skumt,
Tai vienmēr smaids uz lūpām,
Tai pieder viss, kas ar viņu ir noticis un notiks.
Viņas dzīvē ir tikai smaidīgi un laimīgi cilvēki.
Lelles dvēsele ir kā zirnekļu tīkls —
Tik trausls un neaizskarams.

JANA SKRIVĻA-ČEVERE

Viejš atjēme škeisteibu
uobeļneicai —
boltom zīdlopu osorom
pībyra pogolms.
Ļauds nasaprūt,
ļauds tikai savteigi
leiksmoj —
rudinī pileiks
uobeļu pylni
smogi zori.

PĒTERIS FOLKMANIS

Uz neatgriešanos

pārceļoties
izzūd
nauda
zābaks dūkstī
melnraksti
pelni svētnīcā
kuģi starp pasaulēm

MELDRA GAILĀNE

lietus raudāja tavā vietā
manu mīlo meitenīt
autobusi skrēja pilsētas ielās
tavā pieturā nestāja neviens
maršruts pa kuru tu parasti brauc
šodien ir slēgts
manu mīlo meitenīt
noslauki lietus lāses no sejas
skaties — kastanis šodien
tieši tev vienai
adatainu bumbuli saujā svež —
ķer! un tad vēl vienu — ķer!
divi brūngani eziši sildās
tavās nosalušās plaukstās
manu mīlo meitenīt

DAGNIJA BRAMANE

Es tev raksteišu, stuovūt kuojuos, —
Napuorlic lopu pa pusei,
Naatsādynoj mani krāslā.
Voi tu esi raudziejs iztaisnuot bumerangu?
Voi tu nasasvaid ar cylvākim?

DAGNIJA BRAMANE

Itūreit saule
Puorkuopa puori horizontam
Akvareļružovā reita sukņē,
Es palānai izamauču putynu dzīsmēs,
I tikai* nūtyka akts.

* Tikai — klusi; nemanāmi; bez trokšņa (Kalupes izloksne)

KARĪNA SETINSONE

čaukstošiem čukstiem nāc
bez paskaidrojumiem
pa jumtu galvām — bladāc!
ievelas lavīnas sauja

ielavās dziļi skurstenī
pašā kvēlākajā vietā
uzpūš rozā uzpūteni
deg karmīnsārts

varētu domāt — skursteņslauķis
beidz klepu kvēpot
še pļauka no mīlestības trauka

ZAIGA LĀCE

Vušks varbyuteiba

Ja es byutu vuška,
voi es arī grybātu leluokū aizgoldu i krana iudini?
Celtis vālai i volkuotis vīna pa pyuni?
Izasmiereit zaļa, lai nabyutu bolta?
Vaicuojumu symts,
Bet par vušku vēl ir juopīdzymst.

KARĪNA SETINSONE

smalkjūtīgi pirksti
soļo pa stīgām
augšup pie griestiem
nonāk līdz bezgalībai

ar pareizi noskaņotu bezdelīgu
pirksti ceļo pa dzīlles ribām
līdz sasniedz evakuācijas stīgu
sievietes ģitāras stīgu

PĒTERIS FOLKMANIS

Caur rasnēm

yoni dentata
ierāva šī laikmeta
seju ar joni

kāzas nosvinētas
pasauļu gali jau ar galiem

kam ir šie ziedi
kam pulkstenis
ar kukaini vēderā

PĒTERIS FOLKMANIS

pielecu kājās
iedarbinu šo rītu
pa saulei
kurā esi izmirkusi

LINDA MOZUMAČA

Dzejniece

Varbūt neprotu dzejot
Un viss, ko saku, ir maldi,
Vitušas domas un
Tukši smaidi.

Gājējs novīpsnā klusi,
Sastindzis smieklos.
Auksts klusums un aklas dusmas
Dubļos, iemītas peļķēs.

Viens gaismas stars,
Laternas stabs,
Vientuļa ēna aiz mana loga
Zīmē savādus sapņus.

Atģidos no ziemas,
Lietus šķērē rūtis;
Pēdējās lauskas no manis
Sašķīst stiklā.

Pēdējie vārdi izgaisa naktī,
Atstājot gaismu no manis
Krītošas zvaigznes staros.

PĒTERIS FOLKMANIS

sarunājos ar
baložu pēdām cementā
vēl nav uzlikta nākamā rinda

ar pusemūža sieviešu rīta vaibstiem
diskogaismām zem plakstiņiem
tās vienmēr sasniedzamas

aizmirstiem dzejniekiem
krusts pāri un krusts galā
tā pieklājas man pie kājas
sarunājos tā lai velves dun

vēl nav uzlikts vēl viens dzejolis
aizkods ar gurķi dateli pilādzi
atkarībā no pēcgāršas

MELDRA GAILĀNE

mana pasaule katru vakaru
sabirst sīkās drumslās
katru rītu no jauna
salieku to kā puzzle
vēl viena diena zem smaidiņa zīmes
dzīvojama
vakarā var noņemt
pielīmēto masku
un pakārt uz nagliņas
jaunai dienai

PĒTERIS FOLKMANIS

I. J. dao
kaķis un pelnutrauks

akmeņu perkusijas
izgriež kupolu uz āru

izsmēķu sinkrētisms ielās
piesauc salikto palikšanu

LIGIJA PURINAŠA

i kod dabasi sasagrīze
par 180 grādim
lykās — snīgs kreit augšpus
a puori teirumam
dzeda sātā
uobuli pleist
i bitis dzeļ
i ģitāra klusi purp
tei ir demagogeja tovā pasaulī?
stereotips, prototips, parosts cylvāka tips
zīma, klāvs, gūvs
a tam puori koč kas smuks

PĒTERIS FOLKMANIS

uzglezno
tevi sālis kronētu
noplukušu sarkano paklāju
obelisku
visu ko atvērtas grāmatas 2 lappuses
noklusē
uz stobra falliskā laikmeta norietā
klusina

vieglu dūmu restēm
šīs mājas gaismā
šī tempļa gaisā
otu uguns upēs
pa dziesmu kāpjot

atkal un atkal
nemainot audeklu
ar visu kas kopīgā
acī lasāmā sapnī
par tavu gleznošanu
uzglezno

PĒTERIS FOLKMANIS

*LILIT 11/12, 66**

mīlestība
starp jums
viņi atlaiž tavu vainu
tu vai jau atstājuši šo pasauli
sirdī uz visiem laikiem
abus mazuļus sev cieši klāt
puisēns
pie paša ūdens
pasaki
ka vienmēr būs kopā
tava mamma
kad viņai bija pieci raudas
tas ir kāds apmaldījies bērns
kā tu
mijkrēsli pastaigājies

* Šis teksts ir no kāda sieviešu žurnāla "Lilit" raksta, kura viena puse bija nogriezta nost, jo lapas otrā pusē bija kādai kolāžai izmantojama fotogrāfija, bet atlikušo pusi teksta es lasīju virzienā no apakšas uz augšu, mainot vietām dažādu teikumu fragmentus vienā rindīnā, neveicot citas izmaiņas vai papildinājumus ne vārdu kārtībā, ne formās, ne teikumu struktūrā.

MELDRA GAILĀNE

viņa staigāja pāri
ļaužu valodām
kā vijīgas čūskas tās
viņas augumu ieskāva
viņa staigāja pāri
ļaužu valodām
sevī klusi jo klusi
noslēpumu nesdama
viņa staigāja pāri
čūsku midzenim
mēles nemanīdama
kas pēc viņas snaikstījās
viņa staigāja pāri
ļaužu valodām
viņa debesis dzīvoja

DAGNIJA BRAMANE

Munys acs iz dabasim
Sauli, Dīvu...
Itūreiz ar mīlesteibu verūs
I zyni, ir sovaižuok —
Vaira nasuop...

DAGNIJA BRAMANE

Latgalīts ir būs, latgalīts ir muokslinīks.
Jis kotru dīnu dora vaira, kuo vyspuor var izdariat.
Obom rūkom i sirdi dūd, lai pītyktu vysim
Aporta teiruma smuorda, bazneicys zvona skanis,
Dzīsmys dzeipara villainys boltys i Dīva vuorda.

ZAIGA LĀCE

Acs komunikaceja

Grybu Tēv īšplaut kreisajā acī.
Laiks skatētis caur lobū,
bet Tēv laikam nav dekodera.

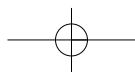
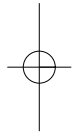
ZAIGA LĀCE

Paslāptuve

Narokst daudz
Tev tak arī napateik,
Ka tevi saprūt.

Runoj moz,
Tev tak arī pateik,
Kod licīs svešs.

Izaver jūceigi,
Nasok, ka tev tys napateik?

SATURS

PĒTERIS FOLKMANIS. "santa klaus klosteri ālējas..."	9
ARĪNA SETINSONE. "Āzim uz ragiem spītība tup..."	10
MELDRA GAILĀNE. "viņa staigāja pa naža asmeni..."	11
PĒTERIS FOLKMANIS. "maza sieviete arhivē..."	12
JANA SKRIVĻA-ČEVERE. "Augusta kreitūšuos zvaigznis..."	14
EVITA SENKĀNE. Es gribu būt lelle	15
JANA SKRIVĻA-ČEVERE. "Viejš atjēme škeisteibu..."	16
PĒTERIS FOLKMANIS. Uz neatgriešanos	17
MELDRA GAILĀNE. "lietus raudāja tavā vietā..."	18
DAGNIJA BRAMANE. "Es tev raksteišu, stuovūt kuojuos..."	19
DAGNIJA BRAMANE. "Itūreit saule..."	20
KARĪNA SETINSONE. "čaukstošiem čukstiem nāc..."	21
ZAIGA LĀCE. Vuškys varbyuteiba	22
KARĪNA SETINSONE. "smalkjūtīgi pirksti..."	23
PĒTERIS FOLKMANIS. Caur rasenēm	24
PĒTERIS FOLKMANIS. "pielecu kājās..."	25
LINDA MOZUMAČA. Dzejniece	26
PĒTERIS FOLKMANIS. "sarunājos ar..."	27
MELDRA GAILĀNE. "mana pasaule katru vakaru..."	28
PĒTERIS FOLKMANIS. "I. J. dao..."	29
LIGJA PURINAŠA. "i kod dabasi sasagrīze..."	30
PĒTERIS FOLKMANIS. "uzglezno..."	31
PĒTERIS FOLKMANIS. LILIT 11/12, 66	32
MELDRA GAILĀNE. "viņa staigāja pāri..."	33
DAGNIJA BRAMANE. "Munys acs iz dabasim..."	34
DAGNIJA BRAMANE. "Latgalīts ir būrs, latgalīts ir muokslinīks..."	35
ZAIGA LĀCE. Acs komunikaceja	36
ZAIGA LĀCE. Paslāptuve	37

*Mansarda grāmatas internetā:
www.apgadsmansards.lv*

*Mansarda e-grāmatas ekskluzīvi:
las.am*

SARUNAS

SIA "Apgāds Mansards",
reģ. nr. 40003697813,
adrese sūtījumiem: a/k 61, Rīga, LV-1011,
tālr. 26577695,
e-pasts: info@apgadsmansards.lv
www.apgadsmansards.lv